

Střední škola sociálních a zdravotnických služeb VESNA, o.p.s.
Údolní 10, Brno Veverří

Preventivní program školy

školní rok 2017/2018

Vypracovala: **Mgr. Jana Vaculíková**
školní metodik prevence

Obsah

Úvod.....	3
Cíle.....	3
Školní preventivní strategie.....	4
Metody a preventivní činnost.....	6
Postup školy v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole.....	9
Postup školy v případě podezření na šikanu.....	9
Postup školy v případě podezření na výskyt poruch příjmu potravy či sebepoškozování.....	10
Preventivní program pro školní rok 2017/2018.....	11

Úvod

Rozšíření sociálně patologických jevů je celospolečenským problémem, kterému je třeba čelit včasnou prevencí. Žákům je třeba poskytnout nezbytné informace o problematice sociálně patologických jevů a zároveň jim tak umožnit se jim vyhnout. Úkolem školního metodika prevence (ŠMP) i ostatních pedagogů je navázat na prevenci ze základní školy a dále ji rozvíjet. Preventivní program slouží jako návod pro tuto činnost.

Preventivní program (PP) vychází z platných legislativních dokumentů, zejména z dokumentu Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018 a aktuálních Metodických doporučení. Je koncipován pro jeden školní rok, na jehož konci je evaluován. Toto zhodnocení PP pak slouží jako podnět pro úpravy a tvorbu PP pro školní rok následující.

Od školního roku 2015/2016 vede školní metodik prevence také evidenci preventivní činnosti školy v online Systému výkaznictví preventivních aktivit. Tato evidence slouží i jako evaluace PP školy.

Cíle

Cíle prevence rizikových projevů chování jsou ve škole zaměřeny na dvě základní oblasti:

Výchova ke zdraví a zdravému životnímu stylu.

Zvyšování odolnosti žáků vůči negativnímu působení sociálně patologických jevů (zejména návykových látek a nelátkových závislostí).

Dlouhodobé cíle

U žáků posilovat

- odolnost vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopnost dělat samostatná a uvážená rozhodnutí,
- komunikační a sociální dovednosti (schopnost řešit problémy a konflikty),
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám,
- odolnost vůči negativnímu působení sociálně patologických jevů,
- dovednosti směřující k odmítání sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Vést žáky ke zdravému životnímu stylu, ekologickému myšlení a jednání.

Do výchovně vzdělávacího procesu zavádět právní a etickou výchovu (vzájemná úcta, tolerance, práva a povinnosti, společenské normy).

Žáky i pedagogy dále vzdělávat v problematice rizikových projevů chování.

Zlepšit komunikaci s rodiči žáků, využívat různé způsoby komunikace.

Krátkodobé cíle

Pro žáky školy pořádat odborné přednášky, besedy apod. na témata související s rizikovými projevy chování.

- Zapojení žáků do utváření prostředí školy.
- Udržení příznivého sociálního klimatu ve škole – atmosféry vzájemné důvěry.
- Rozvíjet komunikaci s rodiči žáků.
- Konzultační činnost a práce s problémovými žáky.
- Častější využívání výchovných komisí, hledání příčin neprospěchu.
- Návštěva seminářů pořádaných PPP určených pro školní metodiky prevence.

Nespecifické prevenci přikládáme velkou váhu – vytvářet prostředí, ve kterém se budou cítit žáci i vyučující dobře a společně zažívat zajímavé věci stejně jako možnost navazovat kvalitní vztahy považujeme za prioritu.

Školní preventivní strategie

Klíčové vyučovací oblasti

- oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohyb),
- oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, chemie),
- oblast rodinné a občanské výchovy,
- oblast společenskovední (formy komunikace, sociální dovednosti),
- oblast sociálně právní (právní okolnosti sociálně patologických jevů, postoj společnosti, práva a povinnosti).

Problematika prevence sociálně patologických jevů se objevuje v následujících předmětech:

- základy společenských věd,
- základy práva,
- základy přírodních věd,
- somatologie,
- výchova ke zdraví,
- tělesná výchova,
- zdravotní tělesná výchova,
- komunitní výživa,
- sociální péče,
- základy pečovatelské práce,
- rodinná výchova,
- pedagogika,
- psychologie.

Prevence sociálně patologických jevů je zaměřena na tyto oblasti:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, násilí, divácké násilí,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- závislost na politickém nebo náboženském extremismu, příslušnost k subkulturám
- rasismus, xenofobie, homofobie, antisemitismus
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky),
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířícími se krevní cestou, rizikové sexuální chování
- poruchy příjmu potravy,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling),
- rizikové chování v dopravě

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy mládeže,

- poruchy příjmu potravy,
- syndrom CAN,
- sebepoškozování.

Vymezení kompetencí žáků souvisejících s prevencí sociálně patologických jevů:

Žák

- zná význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví,
- zná a uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem,
- respektuje odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, je tolerantní k menšinám,
- zná vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,
- zná činnost orgánů právní ochrany občanů a základní dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí,
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci,
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientuje se v trestně právní problematice návykových látek,
- ví, kde hledat odbornou pomoc,
- bezpečně zvládá účelné modely chování v krizových situacích a správně se rozhoduje v situacích vlastního nebo cizího ohrožení,
- odmítá projevy brutality a násilí zprostředkované médii, divácké násilí a umí o nich diskutovat.

Metody a preventivní činnost

Použití interaktivních metod ve výuce:

Rozvíjet schopnosti žáka diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím např. komunitního kruhu, stimulačních her, diskuse, nácviku verbální a neverbální komunikace, simulačních her, hraní rolí, empatie, brainstorming, projekty, kreslení atd.

Preventivní činnost a úkoly třídních učitelů a ostatních pedagogů:

- včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku sociálně patologických jevů

- a spolupráce s odborníky při jejich řešení,
- vytváření pozitivního klimatu,
 - věnování zvýšené pozornosti problémovým žákům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky ve spolupráci s rodiči a výchovnou poradkyní,
 - sledovat často se opakující krátkodobé absence v rámci prevence záškoláctví,
 - spolupráce s rodiči.

Vzdělávání pedagogických pracovníků a peer aktivistů:

- je vhodné vzdělávání metodika prevence sociálně patologických jevů,
- vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v rámci nabídky Poradenského centra pro drogové a jiné závislosti Sládkova 46,
- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu v souladu s Národními vzdělávacími osnovami pro oblast prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže,
- vzdělávání peer aktivistů dle možností ve spolupráci s Poradenským centrem pro drogové a jiné závislosti Sládkova 46.

Preventivní programy pro žáky středních škol:

- nabídka preventivních programů Poradenského centra pro drogové a jiné závislosti Sládkova 46,
- programy jiných organizací a agentur v Brně,
- psychologické poradny,
- Policie ČR a dalších.

Aktivity pro žáky mimo vyučování:

- zájmové kroužky,
- sportovní, výtvarné a literární soutěže,
- výlety, exkurze,
- kulturní pořady a akce,
- studentská rada

Aktivity pro rodiče:

- úvodní informace o přístupu k problematice prevence rizikových projevů chování,
- seznámení s vyhodnocením preventivního programu uplynulého školního roku, cíle a záměry pro daný školní rok,
- spolupráce na zajištění konkrétních aktivit,
- informace rodičům prostřednictvím třídních schůzek o záměrech, způsobech realizace preventivního programu a možné spolupráci,
- informace na webových stránkách školy,
- organizace akcí společných pro žáky školy a jejich rodiče.

Metodické pomůcky, informace, kontakty:

- rozšiřování stávající knihovničky, shromažďování veškerých dostupných materiálů, her, názorných pomůcek a informací o institucích zabývajících se prevencí ve městě, regionu, shromažďování materiálů a informací o jednotlivých sociálně patologických jevech, dětských právech a povinnostech, probační a mediační službě,
- využívání nabídky krátkých vzdělávacích videopořadů a debat s preventivní tematikou,
- spolupráce s institucemi a organizacemi působícími v oblasti protidrogové prevence v rámci města Brna,
- využití internetových stránek a programů v práci se žáky a ve spolupráci s rodiči.

Spolupráce s ostatními odborníky:

spolupráce s lékaři, policií, sociálními pracovníky, protidrogovými koordinátory, psychology atd.

Propagace a vyhodnocení školní preventivní strategie

Propagace školní preventivní strategie: prostřednictvím webových stránek školy, ve škole formou letáčků, plakátů, příležitostné dotazníkové akce.

Evidence, efektivita, hodnocení uplatňované strategie:

průběžné vedení záznamů o realizovaných aktivitách, využití sociologických průzkumů a anket, celkové zhodnocení efektivity školní preventivní strategie.

Postup školy v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole

1. V případě podezření

výchovný poradce, popř. třídní učitel provede diskrétní pohovor a v případě potřeby doporučí konzultaci s jiným odborníkem.

2. Potvrzené důvodné podezření

-třídní učitel, příp. výchovný poradce či ředitelka školy, kontaktuje rodiče (zákonné zástupce) a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy.

3. Při negativní reakci rodičů

nezařídí-li rodiče pro studenta potřebnou následnou péči, uvědomí sociální odbor.

4. V akutním případě při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (alkoholem) v době vyučování ředitel, příp. ŠMP nebo výchovný poradce, kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče a Školský úřad.

5. V případě dealerství, podezření na porušení § 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte), nebo zanedbávání povinné péče oznámí ředitel, příp. ŠMP, výchovný poradce nebo třídní učitel, Policii ČR.

Postup školy v případě podezření na šikanu

- diskutovat o svých pozorováních s ostatními vyučujícími,
- oznámit svá podezření vedení školy, příp. konzultovat další postup (vyšetřování, přizvání psychologa),
- mezi čtyřma očima vyslechnout více nezaujatých svědků, vést písemný záznam, věnovat pozornost všem informacím,
- kontaktovat rodiče případné oběti a požádat je o spolupráci,
- citlivě a diskrétně vyslechnout oběť, vše zapisovat nebo nahrávat,
- vhodně vyslechnout agresory, vytipovat si nejslabší článek a dovést k přiznání,
- požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, psycholog), ta posoudí na základě předložených informací, zda se jedná o šikanu a jaký stupeň závažnosti, navrhne další postup,

- pozvat k jednání rodiče agresorů, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci,
- rozebrat situaci se třídou, diskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků,
- pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých studentů, měl by odejít agresor, nikoli oběť.

Postup školy v případě podezření na výskyt poruch příjmu potravy či sebepoškozování

- citlivě a diskrétně konzultovat s TÚ, případně ŠMP, společně stanovit individuální postup
- diskrétní pohovor se žákem, nabídka podpory, kontaktu na odbornou pomoc, motivovat k řešení své situace
- případně spolupráce s rodiči
- pozorně monitorovat rizika závažného ublížení či ohrožení života

Preventivní program pro školní rok 2017/2018

Tématické besedy, přednášky a jiné aktivity

- aktivity uvedeny v plánu školních akcí (pravidelně aktualizováno podle nabídky a možností školy), podle potřeby využití programů Poradenského centra pro drogové a jiné závislosti Sládkova 46; či jiných organizací a institucí.

Studentská rada

- pravidelná setkání zástupců jednotlivých tříd s vedením školy (možnost diskuse nad požadavky studentů).

Spolupráce s rodiči

- snaha získat rodiče ke spolupráci (pozvání na rodičovské schůzky a hovorové hodiny, individuální schůzky, pravidelné pořádání červnové zahradní slavnosti)
- podle potřeby zajistit besedy pro rodiče o aktuální problematice,
- průběžné informování rodičů o prospěchu a docházce jejich dětí prostřednictvím webové aplikace i-škola.

Školní knihovna

- nabízí studentům možnost zapůjčit si odbornou literaturu s problematikou sociálně patologických jevů.

Další informační zdroje

- školní metodik prevence má k dispozici informační letáčky a brožury o dané problematice, podle potřeby a zájmu studentů je distribuuje.

Využití volného času

- nabídka volnočasových aktivit studentům prostřednictvím nabídky Vesny o.p.s. (např. kurz sebeobrany, kurz tvůrčího psaní, jazykové kurzy, kreativní kurzy).

Aktivity zaměřené na 1. ročník

- vytvoření pozitivních vztahů ve skupině, utváření prosociálních vlastností,
- seznámení se školou, třídním učitelem, dalšími vyučujícími, školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

Vzdělávání školního metodika prevence

- účast na seminářích pro danou problematiku, výměna zkušeností s kolegy